Еней Я.І., викладач
кафедри економіки підприємства, фінансів, обліку і аудиту
Шелест Ю.В., магістранта,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини,
м. Умань

ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ РЕГІОНУ

В сучасних умовах господарювання стратегічне планування набуває особливого значення для забезпечення ефективного управління розвитком регіону. Державні та регіональні органи управління для подолання значного кола проблем в економічному розвитку регіонів постійно знаходяться в пошуку нових методів і підходів до управління і планування територій. Досягти головної мети господарського розвитку їм дозволяє застосування комплексного набору правил і дій, що являє собою стратегічне планування. Актуальність стратегічного планування зумовлюється недостатнім вивченням його інституційної ролі в забезпеченні економічного зростання.

Основна мета полягає в дослідженні проблеми формування стратегії розвитку економіки регіону.

Стратегічне управління розвитком регіону — це управління, що орієнтує діяльність територіальної системи на цільові запити, гнучко реагує на зміни зовнішнього середовища й впроваджує заходи, які дозволяють досягти конкурентних переваг, що у сукупності дає можливість забезпечити сталий розвиток системи в довгостроковій перспективі.[1]

Стратегія розробляється на майбутнє, конкретизується в різного роду проектах, програмах, практичних заходах та реалізується в процесі їх виконання. Значні витрати праці й часу людей, що необхідні для створення стратегії, не дозволяють її часто змінювати або серйозно корегувати. Саме тому стратегію формулюють в досить загальних виразах.

Стратегія розробляється на національному, регіональному рівнях й на рівні окремого підприємства.

Проте стратегія регіонального розвитку держави неоднорідна за регіонами. Загалом це можна пояснити істотними відмінностями територій щодо забезпеченості ресурсами, структури господарства, рівня розвитку різних сфер економіки, темпів економічного зростання тощо. Саме тому ця стратегія формує, з одного боку, основні цілі й завдання розвитку держави на певний період часу, а з іншого — складає основу для розробки низки збалансованих між собою стратегій економічного розвитку окремих регіонів.

Стратегія економічного розвитку регіонів розглядається як «…система заходів, спрямованих на реалізацію довгострокових завдань соціально-економічного розвитку держави з урахуванням раціонального внеску регіонів у вирішення цих завдань» [3]. Безумовно, ця стратегія змінюється залежно від соціально-економічної й політичної орієнтації держави на тому чи іншому етапі розвитку. Саме формування стратегії соціально-економічного розвитку регіонів здійснюється на підставі законодавчого і нормативного регулювання. Основним орієнтиром для розробки регіональних стратегій є Стратегія економічного і соціального розвитку України на 2004–2015 рр. «Шляхом європейської інтеграції», яка розроблена у 2004 р. [2]. Це найбільш комплексний і фундаментальний документ у даній сфері.

Фетисов Г. Г. та Орішин В. П. пропонують таку трактовку поняття «Стратегічний план розвитку регіону» — це «…управлінський документ, який містить взаємозалежний опис різних аспектів діяльності з розвитку регіону» [3]. В свою чергу підготовка такого документа передбачає:

постановку цілей розвитку регіону; визначення шляхів досягнення поставлених цілей; аналіз потенційних можливостей, реалізація яких дозволить досягти успіхів; розробку методів організації руху за вибраними напрямками; обґрунтування раціональних способів використання ресурсів.

Стратегічний план соціально-економічного розвитку регіону буде являти собою індикативний документ, який дозволяє адміністрації регіону й регіональному співтовариству діяти спільно. Процес розробки стратегічного плану соціально-економічного розвитку регіону складається з декількох етапів:

1. Оцінка досягнутого рівня й особливостей соціально-економічного розвитку території, проведення аналізу ресурсної бази;

2. Формування концепції розвитку економіки регіону, вироблення сценаріїв модернізації територіального господарства з метою адаптації останнього до нової системи міжрегіональних зв'язків та взаємовідносин;

3. Вибір й обґрунтування напрямків розвитку регіону.

Вихідним пунктом розробки концепції розвитку економіки регіону є визначення стратегічних цілей та галузевих пріоритетів. Основним цільовим орієнтиром стратегічного плану розвитку регіону є підвищення рівня та якості життя населення. Алгоритм стратегічного планування економічного розвитку має наступний вигляд:

Рис. 1. Алгоритм стратегічного планування розвитку регіону [3]

Отже, розробляючи стратегію регіонального розвитку, слід враховувати і те, що процеси глобалізації світового господарства підсилюють конкуренцію між державами та їх територіями.

Література

1. Тіщенко А. П. Стратегічне планування розвитку регіону: основні поняття, вимоги та алгоритм здійснення / А. П. Тіщенко // Економічний вісник Донбасу. — 2010. — № 2 (20). — С. 86–89.;
2. Про Стратегію економічного та соціального розвитку України «Шляхом європейської інтеграції» на 2004–2015 роки: Указ Президента України від 28.04.2004 р. № 493/2004//Офіційний вісник України. — 2004. — № 18. — Ст. 1278.;
3. Фетисов Г. Г. Региональная экономика и управление: ученик / Г. Г. Фетисов, В. П. Орешин. — М. ИНФРА-М, 2006. — 416 с.